

קונצרט איכותי

נאמן לדרכו האמנותית, דרור משעני מתאר שגרת מצוקה נשית. בלי יפיוף, ובלי גיבורו אברהם, זוהי פסגה ספרותית. סיפור מתח כיצירה מוזיקלית

מתים בגרמניה

"יום א' של המתים", אנדריאס פוד, מגרמניה: דפנה עמית, 339 עמ': הסופר, יליד בוואריה (1958), מיקם את עלילות גיבוריו השוטרים ואלנר וקרויטנר, בחבל הארץ שבו בגר. נוף קפוא ומושלג שורר בדומן המתח שלפנינו (מ-2013). נחשף כאן רצח שאירע ביום האחרון של מלחמת העולם השנייה, 2 במאי 1945. יהודייה צעירה נמלטת בשלג מצעדת המוות.

קצין האס-אס המפקד על שיירת הגוססות מזהה אותה. משודש הרע הזה יצמחו ענפים רעילים אל התרחשויות מסתוריות ב-1992. השוטר ואלנר הוא חנוך ישר וקפדן, סולד מקרויטנר עמיתו, שהוא היפוכו, מנפץ מסגרות כפייתי, יצירתי ונמהר. הצמד מספק מעמדים משעשעים ומותחים. ניכר מן הרומן רב-התפניות, שהסופר אוהב את השוטרים הצעירים. סיפור האהבה שהוא מחריד לסיפור, מיותר ומלאכותי. לזכות פוד ייאמר, שבעמוד התודות הוא מודה בגלוי לוויקיפדיה, כי "היא הביאה למהפכה בעבודה של כולנו". צורק.

שון. בפרק השני היה מתווסף כלי מיתר, והפרק האחרון היה מלווה בתזמורת קאמרית, שחליל מוביל אותה. אין ספק, הספר נכתב כיצירה מוזיקלית עצובה כבדי-דוד אישה חסרת אונים. אלמנט המתח, הנוסף בחשאי החל מסוף הפרק הראשון, מחזק את המבנה הסיפורי, כמוט ברזל הטמון בקיד בניין. הסיפור השלישי יציג אישה עצמאית ועוצמתית, קצת משועממת, לא ממש חסרת ישע. היא תקרין על קודמותיה את הבנתו העמוקה של הסופר בנפש נשים ואת אהדתו להן.

היעדרו של אברהם אברהם, השוטר החוקר מן הספרים הקודמים, אינו גורע. ראשית, מפני שהספר עומד היטב בפני עצמו כיצירה המוקדשת לנשים. ושנית, משעני לא השאיר את גיבוריו משכבד לגמרי בחוץ. הוא מעלה אותם כאן בתפקידי אורח: בעלילה מופיע וחולף שוטר מבוגר בשם א', ולקדאת הסוף מופיעה גם המפקדת של אברהם, אילנה ליס. כך שיש עתיד והוא, כאמור, בטוח. ♦

★ "שלוש", דרור משעני, אחוזת בית, 271 עמ'

שני תענוגות נדירים שמורים לסוקרת. הראשון מצוי בין דפי ספר טוב, שנכתב ביד סופרת לא מוכרת ומעורר חדות הפתעה. התענוג השני מובטח בספר נוסף מאת סופר שכבר אפשר לסמוך עליו. הרגשת ביטחון מלאה מלווה את פתיחת הספר, מתובלת בשמחת ציפייה לחוויה אמנותית וראית. בעונג הראשון התנסיתי כשקראתי את ספרו הראשון של דרור משעני, "תיק נעדר". עם קריאת ספרו השני, "האיש שרצה לדעת הכל", נבנתה התחושה שאפשר לסמוך על הסופר. מעתה אפשר לגשת ליצירה שלו בתחושה מבוססת שלא יאכזב. כתיבתו של משעני (יליד 1975, חולון) מיוחדת לעצמה גם בתוך הקטגוריה שהתמקם בה: ספרות מתח. יצירותיו, אף שהן עונות על רדישות הז'אנר, אינן דומות לשום דבר שנכתב לפניו, בתחום המתח או במדחב הפתוח של הספרות היפה. ייחודו נוצק מנאמנות לדרך אמנותית, בהיצמדות צנועה לאופן הגשת הסיפור, מתוך קשב לאישיותם של גיבוריו ולתנודות חייהם. מרכיב המתח הולך ונזרע מתוך הסתפקות אמנותית במועט. למשעני אין תשוקה ללכוד את הקורא בשורה הראשונה, אפילו לא בפרק הראשון. הוא מספר את הסיפור שלו בקצב איטי, על גבול הבנאלי, בשימוש באוצר מילים עניו וקפדני. כנראה שהוא סומך על הקורא שלו כפי שהקורא סומך עליו. מתוך ההרדיות הזאת מתהווה יצירה אמנותית חד-פעמית. אחרי שהגדרנו את "שלוש" כספרות יפה במיטבה, אפשר גם לסווג אותה בעמודת המתח. כל קיטלוג איכותי יתאים לה.

מספר לספר ניכרת התפתחותו של משעני כאמן יוצר, וב"שלוש" הוא מגיע לפסגה, וראי ראשונה לאלה שיבואו אחריו. הרומן בנוי משלושה חלקים אוטונומיים המוקדשים לרמויות נשיות. החוליה הנשנית ומחברת בין חלקי הרומן היא דמות גבר מסוים, ששלוש הנשים נקשרות אליו. מפרק לפרק נאספים נתונים לגבי הגבר הזה, שלא תואר לו ולא הרד. סתם גבר מצוי, עודך דין במקצועו, שאינו צריך להתאמץ הרבה כדי לחבור לאישה בתקופה קשה בחייה.

משעני מתאר את היום-יום המעוך של הגיבורות בסגנון הייחודי החף מכל יפיוף. הוא משטח ומרדד את תיאור תחושותיה ופעולותיה של אישה נטושה, עד כי לקורא נגלית שכבה חיצונית דיקה של תיאור כמו-צפוי. הסיפור מוגש בגובה פני הקרקע, כאילו סיפר

מתוך נפשה הכבויה של אורנה, הרמות הראשונה. היא מתפקדת מתוך הים הנטישה ונאחזת בבנה שנשאר עמה, ולכן הסיפור שלה, גם בגוף שלישי, משתופף, נטול אנרגיה, אלמנטרי בתיאורי רגש ופעולות. משעני מגלה כאן אומץ רב ואמון בקוראים. כך ייפרש גם הפרק השני, המוקדש למטפלת מולדבית, אמיליה, שמנסה למצוא פרנסה ומגודים אחרי שהמטופל שלה נפטר. מאבק ההישרדות שלה כולל תנועות בסיסיות כמו נסיעה באוטובוס או כניסה לחדר מושכר, הכל בגובה אספלט. משעני מקפיד על טון אי-המודעות העצמית המלווה נשים במצוקה. אלה נשים הפועלות בסדר חוסר-הכרירה כדי לשמור על שפיות, או על ילד או על חיי עצמן. כאן טמונה גדולת הסופר: הוא לא זקוק לדדמה מוחצנת ונפצי מתח שילכוד את הקורא. האמת הסיפורית שלו מצטברת לאיטה וכמעט ברממה. אילו הוצמד לסיפור ליווי מוזיקלי, אפשר היה לפתוח בנגינה כמעט מונוטונית של צ'לו בורד, בפרק הראשון.